

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA / GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E TREGTISË DHE INDUSTRIË

MINISTARSTVO TRGOVINE I INDUSTRIJE

MINISTRY OF TRADE AND INDUSTRY

DEPARTAMENTI I TREGTISË

ODELJENJE ZA TRGOVINU

IZVOZNI POTENCIJALNI SEKTORI

Pripremila:

Merita Fetahu – Trgovački Analitičar

OKTOBAR 2019

TRENDОВИ RAZVOJA IZVOZNIH POTENCIJALNIH SEKTORA

Ekonomija zemlje se i dalje suočava s neravnotežom u odnosu na spoljni sektor. Iako je dodata vrednost proizvodnih sektora u zemlji i dalje niska, porast domaće potražnje doprineo je daljem povećanju uvoza. Stoga su porast potrošnje i investicija doprineli povećanju uvoza, što se podrazumeva kao povećanje deficita tekućeg računa.

Kosovsko društvo se i dalje suočava sa brojnim problemima i poteškoćama u pridruživanju aktuelnim trendovima međunarodnog razvoja, posebno u ekonomskoj sferi.

U robnom sektoru bilans spoljne trgovine je veoma negativan, praćen iz godine u godinu. To je uglavnom zbog činjenice da MSP Kosova nisu konkurentna na međunarodni nivo, slabi izvoznici i kao posledica toga ometaju dalji doprinos MSP-a BDP-u, stvaranju novih radnih mesta i ekonomskom rastu. Suprotno tome, sektor usluga je prilično dobro funkcionisao.

Spoljnotrgovinski trendovi daju nam jasnu sliku ekonomske situacije, a posebno situacije proizvodnih sektora. Na taj način, nivo privrednog razvoja izražava se i spoljnotrgovinskim pokazateljima, odnosno trgovinskom bilansom. Prepreke razvoju spoljnog sektora, poput posleratnog kolapsa privatnog sektora, proces privatizacije, direktne strane investicije, performanse Kosovskih institucija i kompanija, pravni okvir i druga pitanja, uzroci su koji su uticali i utiču na nepovoljnu situaciju izvoznog sektora. S obzirom da je spoljnotrgovinski sektor od posebnog značaja za ekonomski razvoj, trgovinska politika je, dakle, jedan od glavnih instrumenata opšte ekonomske politike. Težina izvoza u BDP-u je prilično mala i nije mnogo obećavajuća čak i tokom dužeg vremenskog perioda. Njeni trendovi su gotovo nepromenjeni, a njegov udeo u poslednjim godinama je oko 5,5% - 5,8%.

Međutim, zemlja ima značajan potencijal u industriji poljoprivrede i rudarstva.

Povećanje izvozne vrednosti Kosovske robe uglavnom se pripisuje povećanju izvoza baznih metala, koji takođe imaju najveće učešće u strukturi ukupnog izvoza zemlje.

Takođe su povećane vrednosti kategorije robe koje su uključene u sektor prerade hrane - pića, biljnih proizvoda, sektora plastike, kože, odeće itd.

Poljoprivredna proizvodnja je smatrana suštinskim faktorom nacionalnog interesa u mnogim zemljama u razvoju i kako je poljoprivredna proizvodnja bila kao direktan i indirektan rezultat i zaštićena putem visokih carina, kvotama i drugim uvoznim ograničenjima. Subvencije i ograničenja uvoza su smanjena poslednjih godina u okviru STO režima, ali sve velike ekonomije i dalje subvencionišu poljoprivrednu proizvodnju i nameću visoke tarife i druga uvozna ograničenja radi zaštite domaće proizvodnje.

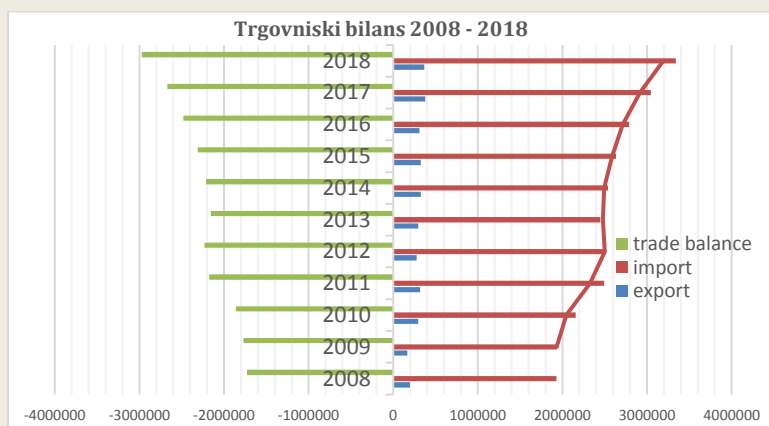
Međutim, poljoprivredna proizvodnja je presudna za razvoj Kosovske ekonomije. Na Kosovu uvoz poljoprivredne robe prevaziđe izvoz što rezultira velikim trgovinskim deficitom.

Poslednjih godina za sve kategorije robe, trgovinski deficit prevazilazi 2,5 milijardi evra. Tako je u 2018 izvoz pokrивao 11% uvoza, što je smanjenje za oko 1,5% u odnosu na 2017. Izvoz robe dostigao je vrednost od 367 miliona evra, što je pad od 2,8% u odnosu na 2017 godinu.

Dok je uvoz dostigao 3,3 milijarde evra, povećanje od 9,6% u odnosu na 2017.

Grafikon ispod prikazuje razvoj Kosovskog trgovinskog bilansa od 2008 do 2018.

Sl.1. Trgovinski bilans 2008 – 2018 (mil evra)

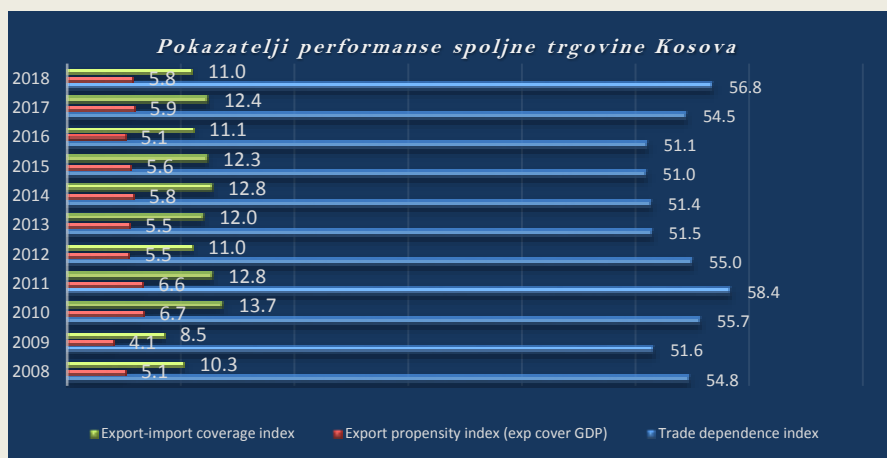
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Povećanje vrednosti izvoza uglavnom se pripisuje povećanju izvoza baznih metala, koji takođe imaju najveće učešće u strukturi ukupnog izvoza zemlje.

Takođe su povećane vrednosti kategorije robe koje su uključene u sektor prerade hrane - pića, biljnih proizvoda, sektora plastike, kože, odeće itd.

Iz izveštaja obima trgovine i BDP-a, posebno iz bližeg pogleda na kretanja uvoza i izvoza, imaćemo jasnu sliku u kojoj meri možemo reći da je trgovina imala pozitivan uticaj na stope ekonomskog rasta. Budući da je trgovina dovela do pozitivne alokacije resursa, trgovina bi se trebala smatrati jednim od stubova povećanja efikasnosti upotrebe proizvodnih resursa uopšte. Naravno, ovaj prikaz predstavljen na Sl.br.1 i Sl.br. 2 nije baš optimističan. Prisustvo Kosovske robe na stranim tržištima ukazuje da je nivo obima izvoza, iako je tokom svih prethodnih perioda bio negativan, ili štaviše, kontinuirani rast trgovinskog deficita sličan prethodnim godinama.

Sl.2. Pokazatelji performanse spoljne trgovine Kosova (%)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

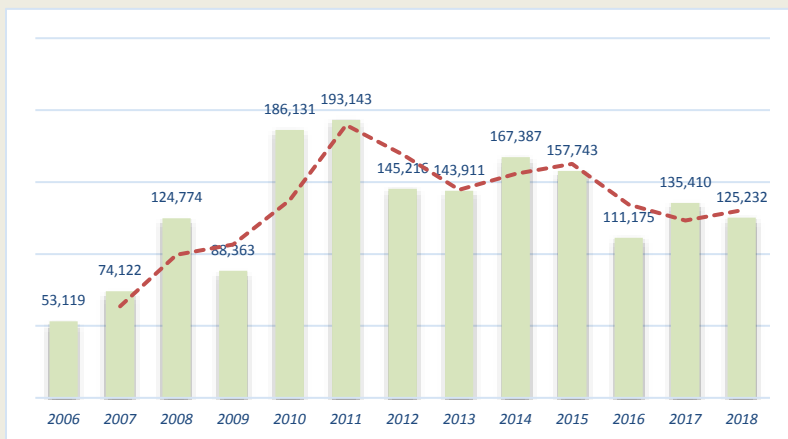
Rezultati analize performansi i obima spoljne trgovine koji se odnose na sektore ključni su pokazatelji koji naglašavaju stvarno stanje ekonomskog razvoja i trgovinske integracije, s jedne strane, kao i identifikaciju i dinamiku potencijalnih sektora, strukture izvoza, odnosno stanja domaćih proizvođača za različite sektore u različitim vremenskim periodima. Sl.br.1 i Sl.br. 2 su vrlo korisne kada se razgovara o potencijalnim scenarijima ekonomskog rasta kao ključnim faktorima u uspostavljanju njegove održivosti.

Stoga su trendovi spoljne trgovine i njihova analiza identifikovali najuticajnije sektore u domaćoj ekonomiji koji su dovoljno obećavajući za poboljšanje trgovinskog bilansa i ukupnog ekonomskog razvoja na nivou države.

IZVOZNI POTENCIALNI SEKTORI

- **Bazni metali i proizvodi od njih** - Sektorski sastav trgovine ostaje uglavnom sličan u odnosu na prethodne godine. Izvoz na Kosovo nije raznolik. Struktura izvoza uopšte već duži niz godina je skoro ista kao u 2018. Sirovi bazni metali i mineralni proizvodi su glavne stavke za izvoz na Kosovo, čineći 48% ukupnog izvoza, (2018). Dakle, na kontinuirani rast opšteg izvoza uticao je rast izvoza metala, gde sledeća tabela daje vrlo jasnu sliku performansi ove kategorije robe koja je izuzetno zavisna od stanja na međunarodnim tržištima, dakle, nivo cena koji direktno utiču na nivo trgovinskog bilansa Kosova.

Sl. 3. Bazni metali i proizvodi od njih – Izvoz (mil €)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Još uvek imamo ograničenje na robu proizvedenu od Kosovskih kompanija, može se smatrati da je asortiman robe vrlo ograničen, ne distribuiran i vrlo je homogen. Najteži problem za ograničavanje izvoza finalnih proizvoda leži u: Loša infrastruktura kvaliteta - nedostatak sanitarnih i fitosanitarnih standarda, nedostatak laboratorija za testiranje i sertifikovanje proizvoda, nedostatak ljudskih kapaciteta i kapitalnih investicija i druga ograničenja u poslovnom okruženju, proizvodnim kompanijama.

Dakle, dominacija nikla i dalje je na vrhu liste kao najviše izvozeni proizvod, čineći 10% ukupnog izvoza u 2018, a zatim čelični otpad, električna energija, rudni i olovni koncentrat, cevi i drugi profili od livenog gvožđa i čelika, vode - uključujući mineralne i gazirane vode itd.

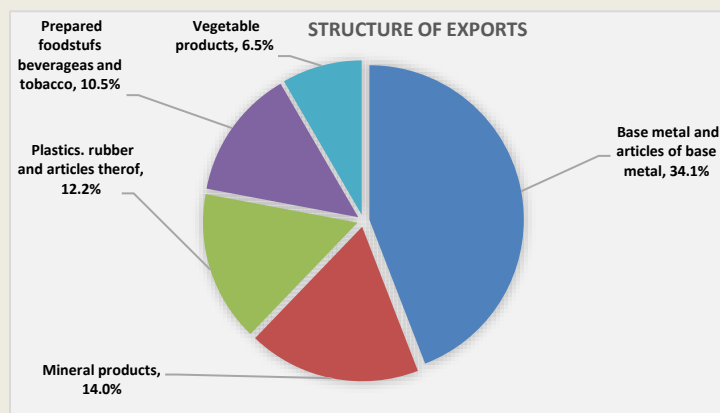
Tab1.Top 5 najveći izvozni sektori, 2008 – 2018 (mil€)

Sekcije (HS)/ Godina	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bazni metali i proizvodi od njih	124,774	88,363	186,131	193,143	145,813	143,911	167,387	157,732	111,175	135,410	125,232
Mineralni proizvodi	18,669	24,952	38,944	40,575	36,485	48,352	44,704	41,615	63,885	72,697	51,275
Plastika, guma i proizvodi od njih	6,476	6,357	8,153	12,429	14,003	18,205	16,268	23,470	28,872	35,630	44,796
Pripremljena hrana, pića i duvan	10,597	9,356	11,505	12,937	16,051	19,337	20,489	25,437	27,650	36,883	38,726
Proizvodi od povrća	8,986	9,484	12,217	12,766	14,359	15,408	18,541	15,538	16,824	23,431	23,826

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Pozivajući se na gornju tabelu, podrazumeva se da će sektor plastike i poljoprivredne robe imati perspektivu i veoma je obećavajući u budućnosti. Ukupna vrednost poljoprivrednog izvoza u 2018 godini iznosila je 63,6 miliona evra. To predstavlja povećanje od 89 procenata u poređenju sa 2014 godinom, u poređenju sa 2015 godinom sa povećanjem od 52 %. Dok je, sektor plastike dostigao izvoznju vrednost od 44,7 miliona evra u 2018 godini. Ali u poređenju sa 2014 godinom vidimo višestruki rast od preko 175%. Najznačajniji rast u oba sektora bio je u poslednje dve godine. Za detaljne vrednosti izvoza pogledajte Tab1 i Sl. 4, top 5 izvoznih sektora %.

Sl.4: Top 5 najveći izvozni sektori 2018 (%)

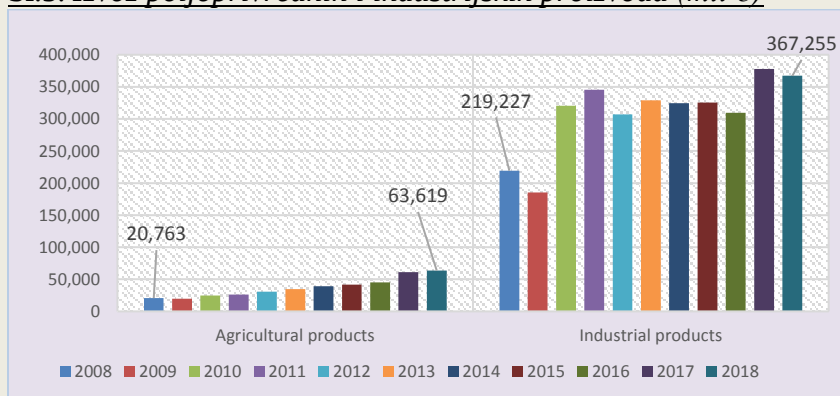
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

- **P**oljoprivredni proizvodi - poljoprivredna proizvodnja je viđena kao bitan faktor nacionalnog interesa u mnogim zemljama u razvoju i kako je poljoprivredni proizvod direktno ili indirektno zaštićen visokim tarifama, kvotama i drugim uvoznim ograničenjima. Uvozne subvencije i ograničenja smanjena su poslednjih godina u okviru STO režima, ali sve velike ekonomije i dalje subvencionišu poljoprivrednu proizvodnju i nameću visoke tarife i druga uvozna ograničenja radi zaštite domaće proizvodnje.

Na Kosovu, uvezena poljoprivredna roba mnogo puta prevazilazi izvoznju robu, što rezultira velikim trgovinskim deficitom. Izvoz poljoprivrednih i industrijskih prehrambenih proizvoda su pića, gazirana pića, alkoholi, kafa, razni zarzavati (povrće) itd. Uprkos povećanju izvoza poljoprivrednih proizvoda, i dalje imamo visok trgovinski deficit za ove kategorije proizvoda. Prema tome, poljoprivredna proizvodnja je i ostaće presudna za razvoj Kosovske ekonomije.

U 2018 godini izvezeno je 63,6 miliona evra poljoprivrednih proizvoda ili 17,3% ukupnog izvoza, dok je 704,5 miliona evra ili 21% ukupnog uvoza na Kosovo izveženo sa vrlo negativnim bilansom (- 640,9 miliona evra), što znači da domaće tržište poljoprivrednih proizvoda takođe zavisi od uvoza i zato godišnje izvozimo milione evra. To se odražava na ekonomiju Kosova, što negativno utiče na poljoprivredu, prehrambenu industriju, stvaranje novih industrija i ostale proizvodne sektore. U proseku, 76% - 80% ukupnog izvoza poljoprivrednih proizvoda i prehrambene industrije na Kosovu su tržišno orijentisani u regionu, tačnije zemljama članicama CEFTA. Ali procenat poljoprivrednih proizvoda izvezenih u zemljama regiona poslednjih godina opao je na 60% - 65%, što znači da su se poljoprivredni proizvodi počeli orijentisati na tržišta EU. To znači da se dve godine nakon stupanja na snagu SSP-a, izvoz poljoprivrednih proizvoda udvostručio. Uvoz se takođe umnožio, što ukazuje na veliki trgovinski disbalans za Kosovo. Međutim, može se smatrati da je izvezena količina još uvek relativno mala i da su u stanju da obezbede samo mali deo potražnje izvan domaćeg tržišta za takvim proizvodima. Shodno tome, domaću potražnju za prerađenim i neobrađenim poljoprivrednim proizvodima uglavnom zadovoljava uvoz.

Sl.5. Izvoz poljoprivrednih i industrijskih proizvoda (mil €)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Analiza podataka o trgovini za četiri glavnih poljoprivrednih proizvoda pokazuje da je Kosovo u 2018 godini uglavnom izvozilo proizvode iz Odeljka IV: Prehrambeni proizvodi, pića i duvan (38,7 miliona) i Odeljka II: Biljni proizvodi (23,8 miliona evra). Proizvodi ove dve sekcije činili su 98,3% celokupnog izvoza u poljoprivredi. U poređenju sa 2014 godinom, obe sekcije su se povećale; Deo IV se naročito povećao za 89%, dok je Deo II – biljni proizvodi povećali za 29%.

Učešće Poglavlja I: žive životinje i životinjski proizvodi; i Poglavlja III: životinjska ulja i masti u ukupnom izvozu poljoprivrednih proizvoda su zanemarivi - oboje su iznosili 1,06 miliona evra ili manje od 2 procenta u ukupnom izvozu poljoprivrednih proizvoda (u 2018 godini). Za više informacija o izvozu poljoprivrednih proizvoda pogledajte Tab2. Izvoz poljoprivrednih proizvoda 2008-2018.

Sektor prehrambene industrije i pića, kao i biljni proizvodi i dalje ostaju značajan potencijal za povećanje vrednosti proizvodnje u ovom kontekstu, kao i nivo izvoza koji se povećava godinama. Uprkos ne baš visokim stopama rasta izraženim u vrednostima, one ostaju glavni izvori proizvodnje kao i potencijal za rast i ekonomsku održivost.

Dakle, upoređivanjem realnih trgovinskih pokazatelja, ispostavilo se da sektor prehrambene industrije, pića i biljni sektor rastu, a taj rast obećava pozitivan trend koji će pomoći poboljšanju trgovinskog bilansa i povećanju konkurentske prednosti.

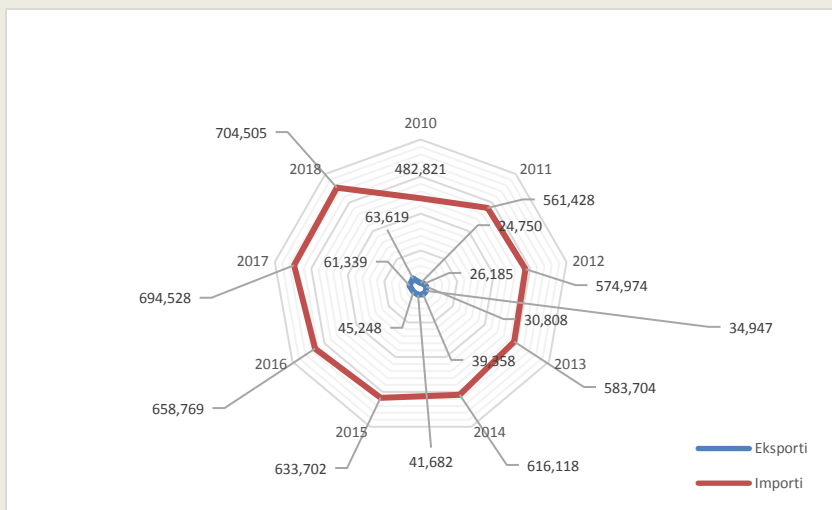
Oni pokrivaju 13% ukupnog izvoza na Kosovu (2015), 14,4% (2016), 16% u 2017 i 17% (2018).

Tab2. Izvoz poljoprivrednih proizvoda 2008 – 2018 (mil €)

Sekcije prema (HS) Godia	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Žive životinje, proizvodi životinjskog porekla	1,158	1,077	928	437	339	156	309	666	774	846	724
Biljni proizvodi	8,986	9,484	12,217	12,766	14,359	15,408	18,541	15,538	16,824	23,431	23,826
Masti	23	76	100	45	59	46	19	41		179	343
Pripremljena hrana, pića i duvan	10,597	9,356	11,505	12,937	16,051	19,337	20,489	25,437	27,650	36,883	38,726
Ukupno	20,763	19,993	24,750	26,185	30,808	34,947	39,358	41,682	45,248	61,339	63,619

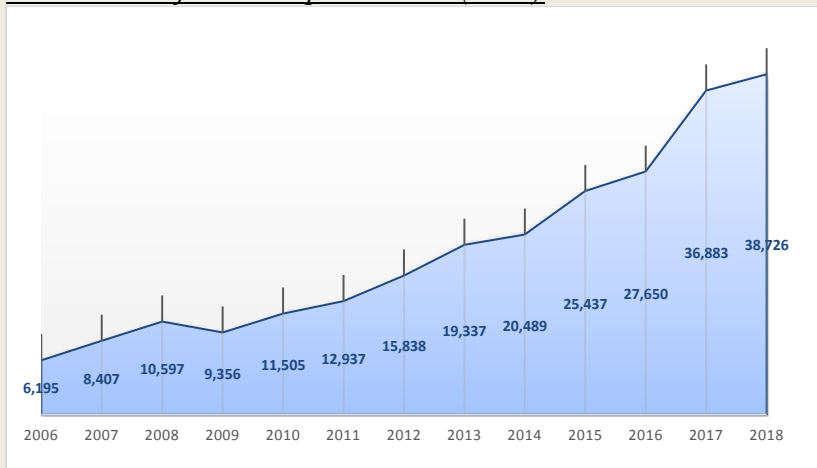
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 6. Izvoz i uvoz poljoprivrednih proizvoda, 2008 – 2018 (mil €)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 7: Industrija hrane i pića - Izvoz (mil €)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

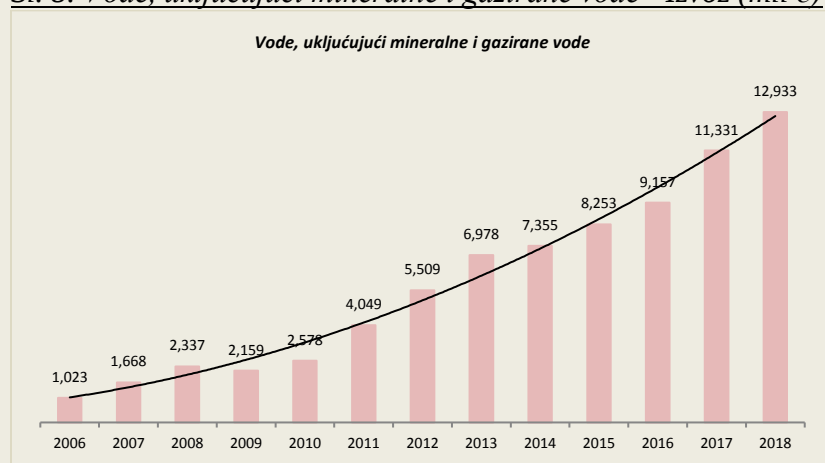
U Tab3. prikazan je veći izvoz za kategorije robe koja ulazi u sektor prehrambene industrije i pića. Međutim, najveći izvoz iz ovog sektora iz godine u godinu čini podsektor Vode, mineralne i gazirane vode (u 2016 godini pokrili su 33%, 30% u 2017 i 33% u 2018), od ukupnog izvoza na nivou sektora hrane i pića. Takođe je vredno napomenuti da u ovom sektoru prehrambene industrije i pića, podsektori poput: vina, piva, čokolade i drugih proizvoda i torta, kolač, keks i pekarski proizvodi predstavljaju vrlo pozitivan i obećavajući trend rasta proizvodnje i u ovom kontekstu takođe povećavaju vrednost izvoza.

Tab3: Top 5 glavni podsektori sektora industrije hrane i pića (mil €)

Proizvod/Godina	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vode, uključujući mineralne i gazirane vode	2,337	2,159	2,578	4,049	5,567	6,978	7,355	8,253	9,153	11,331	12,933
Pivo	486	527	660	1,012	1,475	1,597	1,736	2,593	4,089	7,849	9,030
Vino od svežeg grožđa	2,789	1,753	1,860	2,280	2,649	4,015	2,912	4,209	2,956	3,397	4,694
Čokolada i drugi proizvodi koji sadrže kakao	1,143	1,132	1,808	289	1,386	1,800	2,660	2,818	2,397	1,909	1,761
Zarzavati, voće, orasi i ostali delovi bilja, pripremljeni u sirčetu	300	136	250	278	405	418	444	580	1,632	2,589	1,468

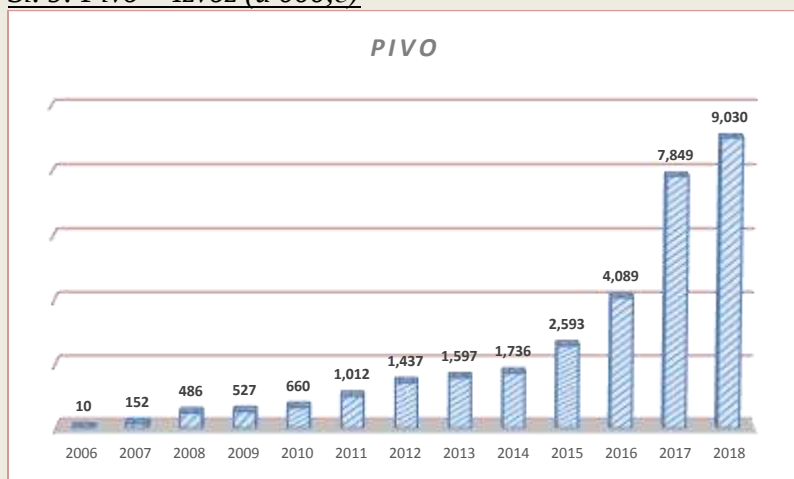
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 8: Vode, uključujući mineralne i gazirane vode - Izvoz (mil €)

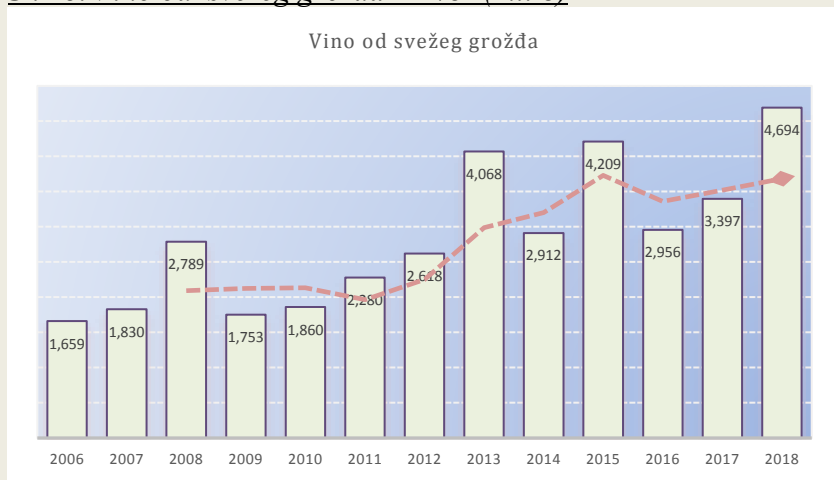
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 9: Pivo - Izvoz (u 000,€)

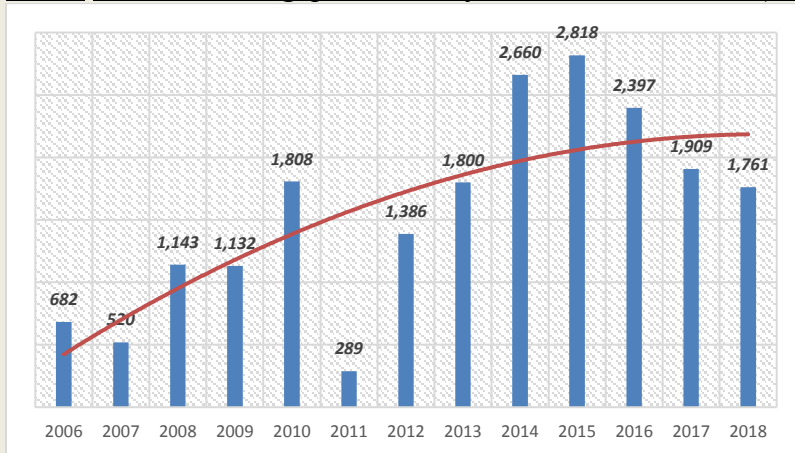
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 10. Vino od svežeg grožđa - Izvoz (mil €)

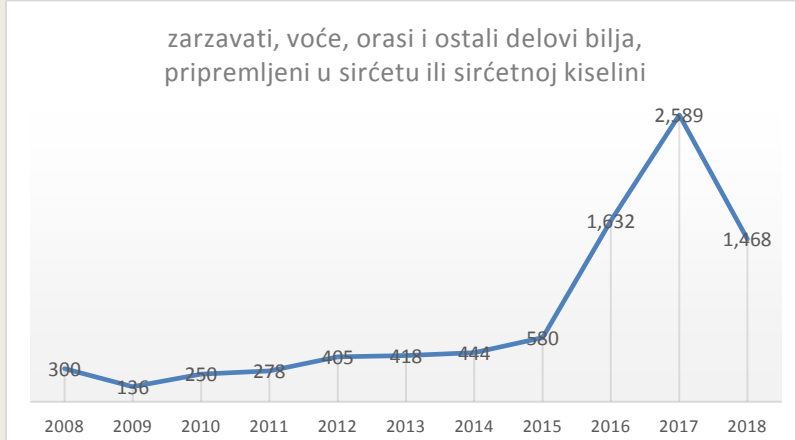
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 11. Čokolada i drugi proizvodi koji sadrže kakao - Izvoz (u 000,€)

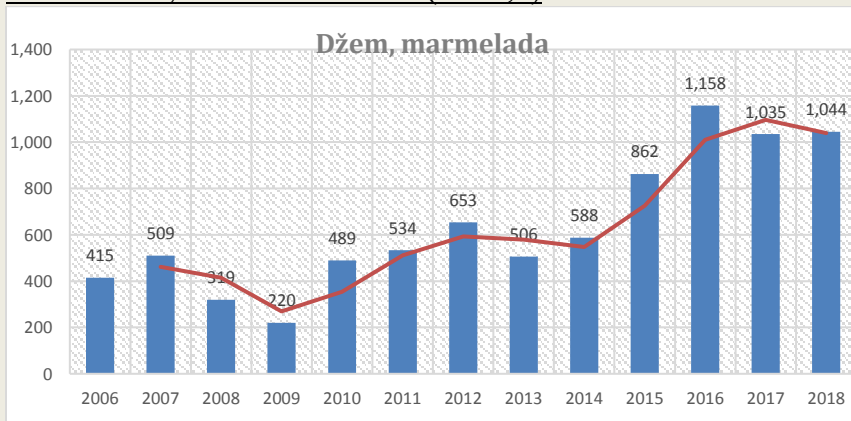
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 12. Zarzavati, voće, orasi i ostali delovi bilja, pripremljeni u sirćetu - Izvoz (u 000,€)

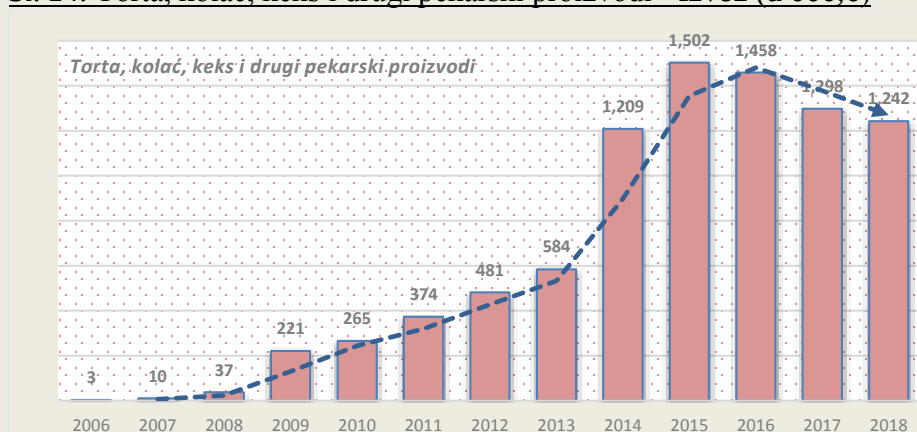
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 13. Džem, marmelada - Izvoz (u 000,€)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 14. Torta, kolać, keks i drugi pekarski proizvodi - Izvoz (u 000,€)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Takođe su biljni proizvodi drugi važni sastojci strukture izvoza, iako manje težine, ali navedeni kao kategorija i grupa roba koji imaju poseban uticaj na izvoz na Kosovu. Proizvodi klasifikovani kao biljni proizvodi predstavljali su 4,8% ukupnog izvoza na Kosovu u 2015 godini (5,4% u 2016 godini), (6,3% u 2017 godini) i (6,5% u 2018 godini).

Sl. 15. Biljni proizvodi - Izvoz (mil €)

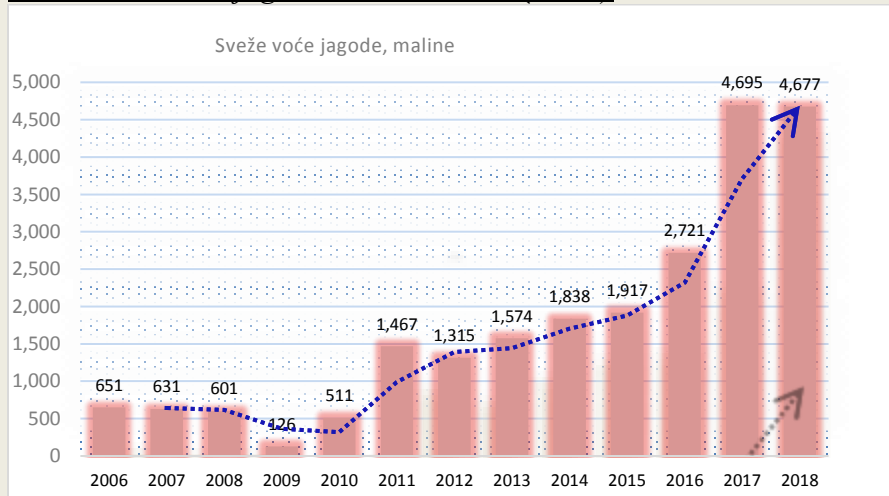
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Tab4: Top 5 glavni nusproizvodi sektora biljnih proizvoda - Izvoz (u 000, €)

Proizvod/Godina	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ostalo sveže voće (Jagode, Maline (Raspberries)itd	601	126	511	1,467	1,315	1,574	1,838	1,917	2,721	4,695	4,677
Voće i orasi, ne kuhani ili kuhani u pari ili kuhani u vodi	42	60	6	91	87	259	531	667	748	3,442	3,157
Kafa, pečena, bez kafeina	559	589	330	268	479	828	1,949	2,629	1,903	2,998	3,053
Pšenično brašno i brašno od meslina	2,735	3,495	6,174	7,224	8,299	8,421	6,500	4,165	4,136	4,228	2,392
Biljke i delovi biljaka (uključujući seme i plodove)	212	28	430	422	604	683	1,256	1,171	1,185	1,412	2,150

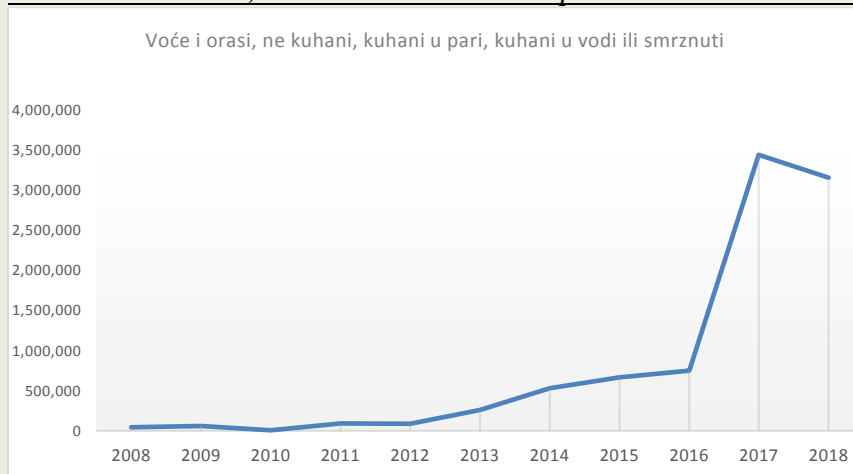
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 16. Sveže voće jagode, maline - Izvoz (000,€)

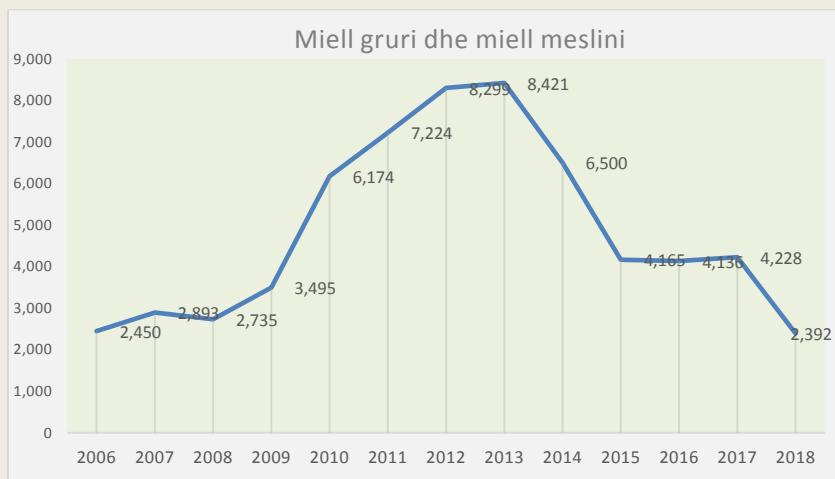
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 17. Voće i orasi, ne kuhani ili kuhani u pari ili kuhani u vodi - Izvoz (u 000,€)

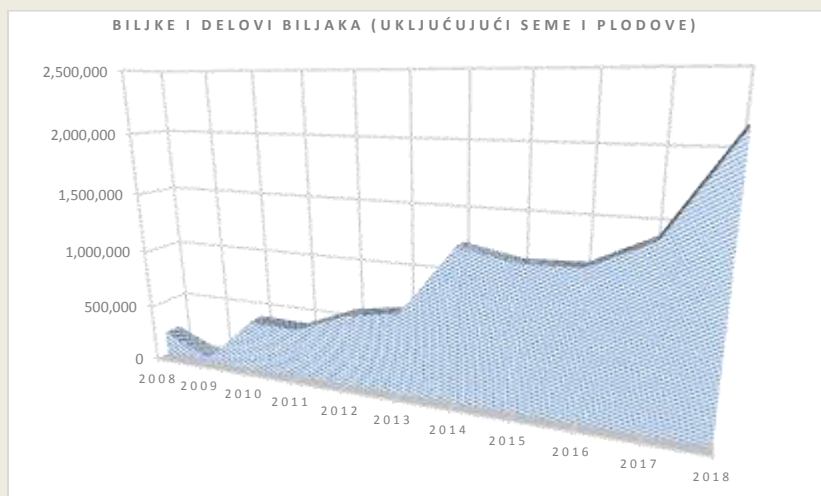
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 18. Pšenično brašno i brašno od meslina - Izvoz (mil €)

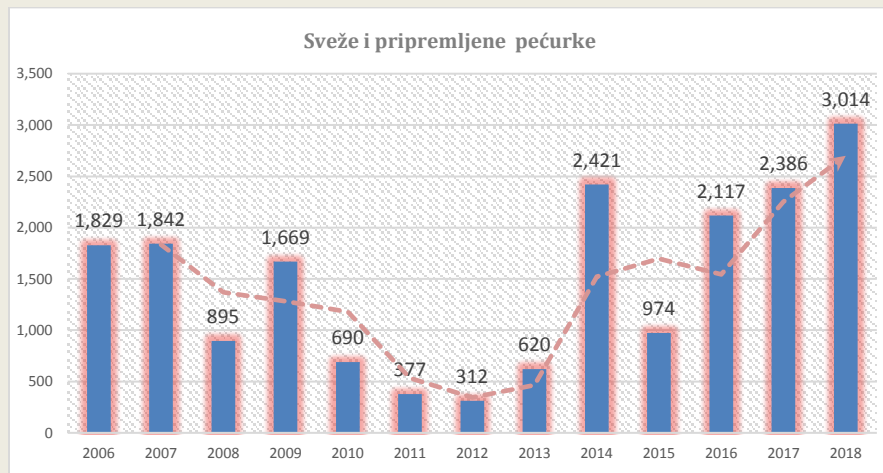
Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 19. Biljke i delovi biljaka (uključujući seme i plodove) - Izvoz (mil €)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

Sl. 20. Sveže i pripremljene pečurke - Izvoz (000,€)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

≈ Za ostale sektore koji nisu od malog značaja za ekonomiju zemlje smatra se: Sektor plastike, tekstila, kože, drveta i odeće, koji predstavljaju 18% Kosovskog izvoza u 2016 godini, na 20% u 2018 godini sa trendom u porastu iz godine u godinu, za više vidite tabelu i grafikone ispod.

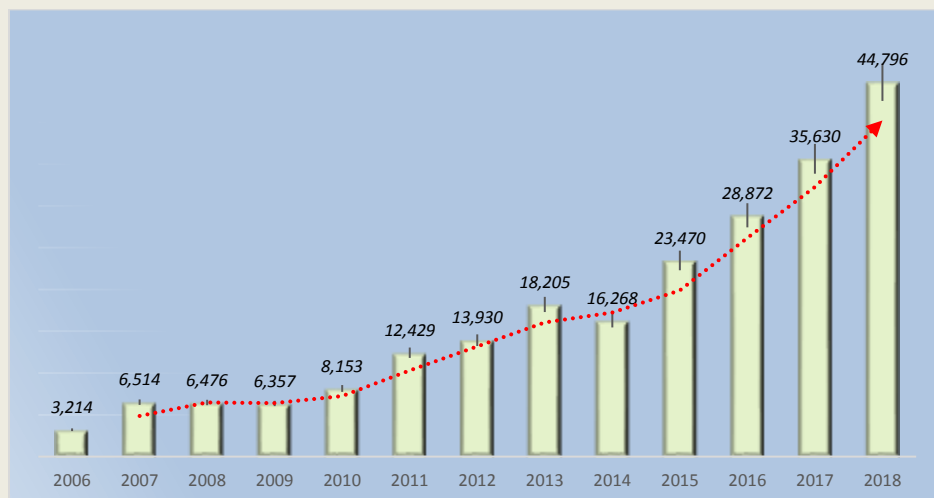
Tab5: Izvoz plastike, tekstila, kože, drveta i odeće, (000, €)

Sekcije prema (HS)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Plastika, guma i proizvodi od njih	6,476	6,357	8,153	12,429	14,003	18,205	16,268	23,470	28,872	35,630	44,796
Koža i proizvodi od njih	4,861	4,454	9,683	9,406	10,418	11,691	11,365	10,769	11,192	11,826	10,933
Drvo i proizvodi od drva	1,730	876	1,271	1,627	1,817	2,134	2,720	2,463	3,631	4,407	5,664
Tekstil i tekstilni proizvodi	2,536	5,241	8,328	11,697	11,433	12,751	14,691	11,957	8,785	9,940	10,643
Obuća	102	95	51	86	154	651	1,777	3,031	3,372	2,729	2,064

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

- **Plastika, guma i proizvodi od njih** – Druga važna kategorija u strukturi izvoza su proizvodi iz sektora plastike, koji odražavaju kontinuirani rast iz godine u godinu. Ovaj sektor je pokrивao 3% ukupnog izvoza u (2006), 7,2% u 2015, 9,3% (2016) i na kraju 12% u (2018) ili izraženo u vrednosti od 6,4 miliona u 2008, na 44,7 milion evra u 2018 godini.

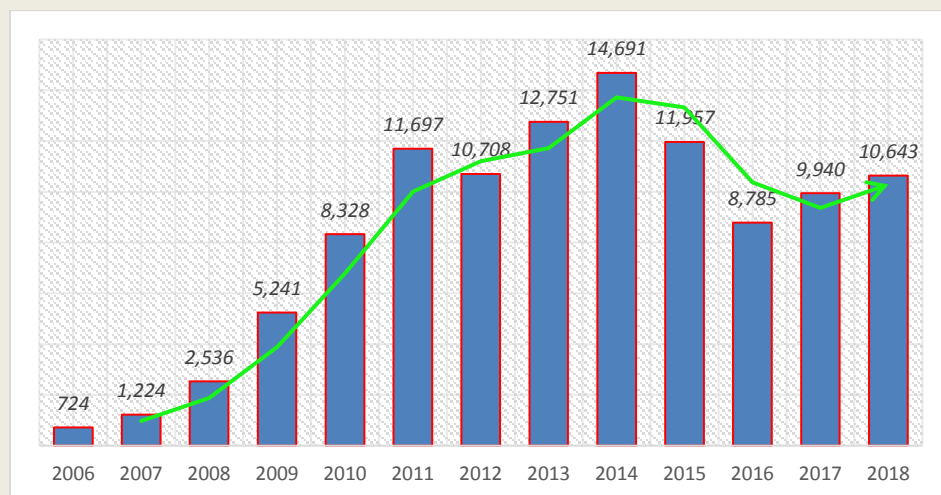
Sl. 21: Plastika, guma i proizvodi od njih – Izvoz (mil €)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

- **Tekstil i tekstilni proizvodi** - Statistička analiza spoljne trgovine koja se odnosi na sektor tekstila pokazuje da ovaj sektor predstavlja 3,7 procenata ukupnog izvoza (2015) i 2,8% (2016) izvoza, što je pad za 26% u odnosu na prethodnu godinu, ali za 2016 ponovo ima povećanje vrednosti izvoza, tako da je u 2018 izvoz povećan za 7% u odnosu na prethodnu godinu. Iako sa manjim uticajem na nivo ukupnog izvoza, perspektiva povećanja proizvodnje u sektoru tekstila i tekstilnih proizvoda je optimistična, za više detalja vidi Sl. Br. 22.

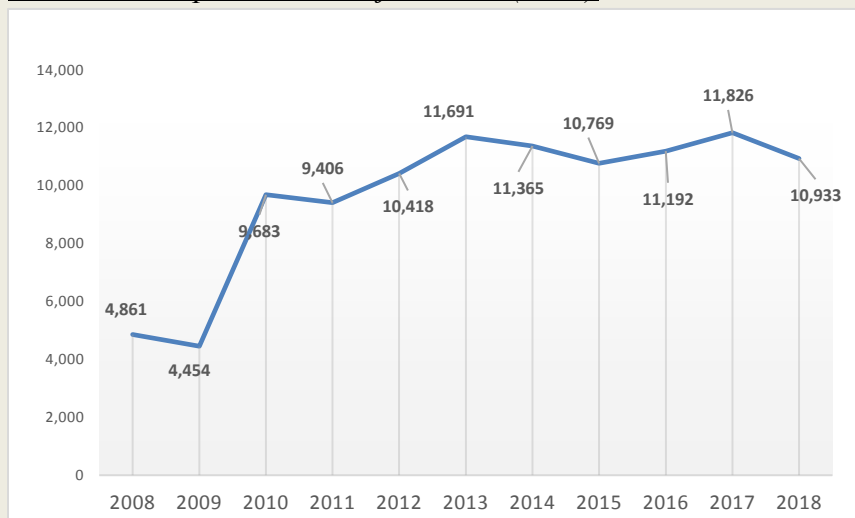
Fig22. Tekstil i tekstilni proizvodi – Izvoz (000,€)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

- **Koža i proizvodi od njih**

Sl. 23. Koža i proizvodi od njih– Izvoz (mil €)

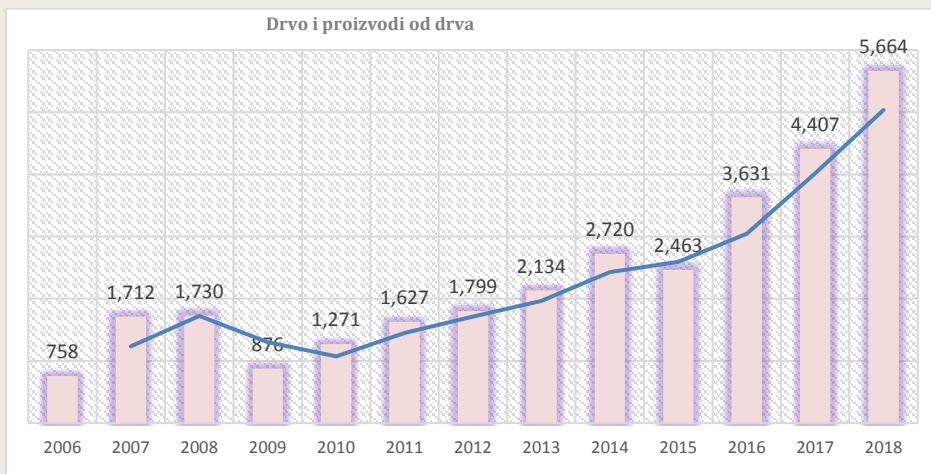

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

- **Drvo i proizvodi od drva**

Karakteristično za drvni sektor je da se ti sektori smatraju jednim od strateških sektora Kosovske industrije sa velikim potencijalom za razvoj. Analizom zvanične statistike shvatili smo da se vrednost robe koja se izvozi iz ovog sektora posebno povećava tokom 2016 godine, gde je izvoz povećan za 47% u odnosu na 2015. Brojke analizirane takođe za 2017, 2018 jasno pokazuju da nemamo razloga da ne verujemo da su izgledi u sektoru procenjeni kao prilično pozitivni. Samo iz poređenja izvoza u 2018 godini u odnosu na 2014 godinu, vidimo povećanje od preko 100%.

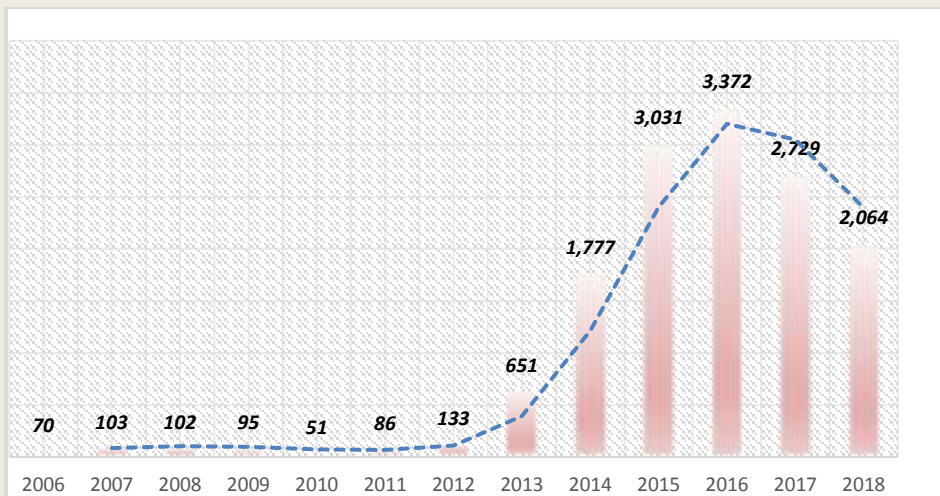
Sl. 24. Drvo i proizvodi od drva – Izvoz (000,€)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja

• Obuća

Sl. 25. Obuća - Izvoz (000, €)

Izvor: ASK, izračunato od strane autora izveštaja